

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ

Кафедра міжнародних відносин і суспільних дисциплін

“ЗАТВЕРДЖУЮ”
Декан факультету тваринництва та водних біоресурсів
доц. Кононенко Р.В.
09.06 2023 р.

«СХВАЛЕНО»
на засіданні кафедри міжнародних
відносин і суспільних наук
Протокол № 11 від 10 квітня 2023 р.
Завідувач кафедри
Олександр ШЕВЧУК

“РОЗГЛЯНУТО”
Гарант освітньої програми
«Технологія виробництва і переробки продукції тваринництва»
проф. Прокопенко Н.П.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«ІСТОРІЯ УКРАЇНСЬКОЇ ДЕРЖАВНОСТІ ТА ЕТНОКУЛЬТОРОЛОГІЯ» Частина «ІСТОРІЯ УКРАЇНСЬКОЇ ДЕРЖАВНОСТІ»

Спеціальність: 204 Технології виробництва і переробки продукції тваринництва
Освітня програма: Технології виробництва і переробки продукції тваринництва
Факультет: Тваринництва та водних біоресурсів

Розробник: доцент кафедри міжнародних відносин і суспільних наук Кравченко
Наталія Борисівна, кандидат історичних наук, доцент

1. Опис навчальної дисципліни «Історія української державності»

Освітній ступінь, спеціальність, освітня програма		
Освітній ступінь	<i>бакалавр</i>	
Спеціальність	204 –Технологія виробництва і переробки продукції тваринництва	
Освітня програма	Технологія виробництва і переробки продукції тваринництва	
Характеристика навчальної дисципліни		
Вид	<i>Обов'язкова</i>	
Загальна кількість годин	<i>60</i>	
Кількість кредитів ECTS	<i>2</i>	
Кількість змістових модулів	<i>2</i>	
Курсовий проект (робота) (за наявності)	<i>-</i>	
Форма контролю	<i>Екзамен</i>	
Показники навчальної дисципліни для денної та заочної форм навчання		
	денна форма навчання	заочна форма навчання
Рік підготовки (курс)	<i>1</i>	
Семестр	<i>1</i>	
Лекційні заняття	<i>15 год.</i>	
Практичні, семінарські заняття	<i>15 год.</i>	
Лабораторні заняття	<i>-</i>	<i>-</i>
Самостійна робота	<i>30 год.</i>	<i>-</i>
Індивідуальні завдання	<i>-</i>	<i>-</i>
Кількість тижневих аудиторних годин для денної форми навчання	<i>2</i>	<i>-</i>

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою вивчення історії української державності у вищій школі є:

- розвиток національної самосвідомості майбутніх фахівців;
 - виховання патріотичних і морально-етичних переконань фахівця, причетності до розбудови української державності;
 - набуття фахівцями навичок роботи з історичними джерелами та літературою, наукового аналізу, спрямованих на забезпечення самостійного осмислення закономірностей історичного розвитку;
 - вироблення умінь застосовувати набуті знання з історії української державності у повсякденній діяльності, для орієнтації в суспільно-політичному житті, оцінки суспільних явищ і подій.
- Курс історії української державності виходить з необхідності розв'язання таких **завдань**:
- використання новітніх здобутків історичної науки у викладанні вітчизняної історії;
 - підвищення наукового і виховного рівня викладання;
 - забезпечення реалізації в навчальному процесі принципів історизму і об'єктивності в оцінці фактів, явищ, подій;
 - гуманістичної спрямованості історичної освіти, орієнтованості її на пріоритет загальнолюдських цінностей;
 - досягнення наступності в історичній освіті на етапі вищої школи у порівнянні з загальноосвітньою школою.

Набуття компетентностей:

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК 1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК 2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК 6. Здатність до вибору стратегії спілкування; здатність працювати в команді; навички міжособистісної взаємодії.

Програмні результати навчання:

ПРН-4. Слідувати принципам професійного спілкування; співпрацювати в команді.

3. Програма та структура навчальної дисципліни для повного терміну денної (заочної) форми навчання.

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин													
	денна форма							Заочна форма						
	тижні	усього	у тому числі					усього	у тому числі					
			л	с	лаб	інд	с.р.		л	с	лаб	інд	с.р.	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	
Змістовий модуль 1.Українська державність: витоки, форми, тенденції														
Тема 1. Вступ до курсу «Історія української державності»	1	2	2											
Тема 2. Генеза української державності в епоху середньовіччя: наукова полеміка	2	4	2	2										
Тема 3. Латентний період українського державотворення: різноманітність і суперечливість трактувань	3	2		2										
Тема 4. Українська національна боротьба (середина ХVII століття).	4	4	2	2										
Тема 5. Козацько-гетьманська держава: проблеми наукового переосмислення	5	4	2	2										
Тема 6. Відродження ідеї українського	6	2												

національного самовизначення та державності в XIX ст.														
Тема 7. Нові тенденції в суспільно-політичному житті України на початку XX століття	7	4												
Разом за змістовим модулем 1		16	8	8										
Змістовий модуль 2. На шляху до відродження державності (XX-поч.XXI ст.)														
Тема 1. Еволюція українського державотворення в 1917-1920 рр.	8	4	2	2										
Тема 2. Радянська форма державності в Україні в умовах тоталітаризму	9	4	2											
Тема 3. Україна і Друга світова війна: нова парадигма	10	4		2										
Тема 4. Зміни в політичному житті України (др. пол.40-80-ті роки XX століття)	11	4												
Тема 5. Історичні особливості державотворчих процесів в незалежній Україні (з 1991р.)	12	4		2										
Тема 6. Агропромисловий комплекс України	13	4												
Тема 7. Україна і світ: геополітичний фактор в історичній ретроспективі	14	4	2											
Тема 8. Перспективи української держави в XXI столітті	15	4	1	1										
Разом за змістовим модулем 2		14	7	7										
Усього годин		30	15	15										
Курсовий проект (робота) з _____														
(якщо є в робочому навчальному плані)			-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Усього годин														

4. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Методичне заняття	
2	Державотворчі традиції на території України в стародавню добу: гіпотези і докази	
3	Русь в українській та світовій історії	2
4	Українські землі в складі іноземних держав XIV– I пол.XVII ст.	2
5	Українська державність в другій половині ХУІІ ст.	2
6	Функціонування державних механізмів на українських землях у ХVІІІ ст.	2
7	Суспільно-політичний рух в Україні у ХІХ ст.	
8	Змагання національно-демократичних сил за українську державність (поч. ХХ ст.)	
9	Боротьба за відновлення державності українського народу (1917–1920 рр.)	2
10	Національно-державне будівництво у міжвоєнний період	
11	Боротьба за українську державність на Західноукраїнських землях у 20–30-х роках ХХ ст.	
12	Державне будівництво на українських землях у роки Другої світової війни	2
13	Україна на шляху до незалежності: суспільно-політичні трансформації (1945–1991 рр.)	
14	Теорія і практика державного будівництва в умовах незалежності України	2
15	Українська держава на сучасному етапі	1

5. Теми самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Методичне заняття	2
2	Державотворчі традиції на території України в стародавню добу: гіпотези і докази	2
3	Русь в українській та світовій історії	2
4	Українські землі в складі іноземних держав XIV– I пол.XVII ст.	2
5	Українська державність в другій половині ХУІІ ст.	2
6	Функціонування державних механізмів на українських землях у ХVІІІ ст.	2
7	Суспільно-політичний рух в Україні у ХІХ ст.	2
8	Змагання національно-демократичних сил за українську державність (поч. ХХ ст.)	2
9	Боротьба за відновлення державності українського народу (1917–1920 рр.)	2
10	Національно-державне будівництво у міжвоєнний період	2
11	Боротьба за українську державність на Західноукраїнських землях у 20–30-х роках ХХ ст.	2
12	Державне будівництво на українських землях у роки Другої світової війни	2
13	Україна на шляху до незалежності: суспільно-політичні трансформації (1945–1991 рр.)	2
14	Теорія і практика державного будівництва в умовах незалежності	2

	України	
15	Українська держава на сучасному етапі	2

6.Контрольні питання, комплекти тестів для визначення рівня засвоєння знань студентами.

Контрольні питання

1. Предмет, завдання, методи та джерела вивчення історії України. Наукова періодизація історії України.
2. Первісне суспільство і перші державні утворення на території України.
3. Проблеми походження і розвитку українського народу.
4. Слов'янські племена на території України: теорії походження, розселення, заняття.
5. Передумови утворення та концепції походження держави Київська Русь, їх оцінка в сучасній історіографії.
6. Періодизація політичної історії Київської Русі.
7. Суспільно-політичний устрій Київської Русі (кін. IX – поч. XIV ст.).
8. Соціально-економічний розвиток Київської Русі (кін. IX – поч. XIV ст.).
9. Історичне значення прийняття християнства в Київській Русі.
10. Причини та наслідки феодалної роздробленості Київської Русі. Її значення в історичній долі українського та інших слов'янських народів.
11. Утворення Галицько-Волинської держави, її політичний та соціально-економічний розвиток.
12. Українські землі у складі Великого князівства Литовського та Польського королівства (сер. XIV – перш. пол. XVI ст.).
13. Українські землі у складі Речі Посполитої (др. пол. XVI – перш. пол. XVII ст.). Люблінська унія 1569 р. та Берестейська унія 1596 р.
14. Українське козацтво: причини виникнення та теорії походження, еволюція та соціально-етнічний склад.
15. Запорозька Січ: виникнення, військово-адміністративний устрій, господарство. Історичне значення Запорозької Січі в боротьбі українського народу за державну незалежність.
16. Боротьба запорожців проти татарсько-турецької агресії (XVI – перш. пол. XVII ст.). Гетьман Петро Сагайдачний.
17. Козацько-селянські повстання кін. XVI – поч. XVII ст.
18. Українська національна революція XVII ст.: причини, рушійні сили, мета, характер, періодизація та історичне значення.
19. Переяславська Рада 1654 р. Березневі статті та їх оцінка в історичній літературі.
20. Програма Б.Хмельницького щодо побудови української держави на основі ідеї української соборності. Основні ознаки Української козацької держави.
21. Боротьба за збереження козацької держави гетьманів Лівобережної України в добу Руїни (60–80-ті рр. XVII ст.).
22. Політичний та економічний розвиток Правобережної України у др. пол. XVII–XVIII ст.
23. Особливості територіально-політичного устрою та економічного розвитку Лівобережної України в др. пол. XVII–XVIII ст.
24. Участь України в Північній війні. Гетьманування І. Мазепи.
25. Гетьман П. Орлик та Конституція 1710 р.
26. Етапи ліквідації автономії України (XVIII ст.).
27. Запорозька Січ в др. пол. XVII–XVIII ст. та її остаточна ліквідація. Подальша доля українського козацтва.
28. Гайдамацький та опришківський рухи в Україні.
29. Адміністративно-територіальний устрій, політичне життя та соціально-економічний розвиток українських земель у складі Австрійської імперії кін. XVIII–XIX ст.
30. Суспільно-політичні рухи на західноукраїнських землях др. пол. XIX ст.: москвофіли, народовці, радикали.

31. Кирило-Мефодіївське товариство, його програма та практична діяльність
32. Декабристський рух в Україні.
33. Соціально-економічні наслідки та особливості проведення аграрної реформи 1861 р. в Україні. Імперські буржуазні реформи 60–70-х років XIX ст. та їх наслідки.
34. Суспільні течії та рухи др. пол. XIX ст.: народницький, ліберальний, соціал-демократичний, національний.
35. Виникнення перших політичних партій на Україні (кін. XIX – поч. XX ст.).
36. Національне і аграрне питання в умовах революції 1905–1907 рр.
37. Українські землі в період Першої світової війни.
38. Аграрна реформа Столипіна та її здійснення в Україні.
39. Українська Центральна Рада: соціальна база, структура та програмні завдання. Внутрішня та зовнішня політика.
40. Проблеми державотворення в Універсалах Центральної Ради.
41. Українська держава гетьмана П. Скоропадського: внутрішня та зовнішня політика, причини падіння.
42. Директорія УНР: склад, соціальна база, внутрішня та зовнішня політика, причини падіння.
43. Державотворчі процеси на західноукраїнських землях. Акт злуки УНР та ЗУНР 22 січня 1919 р.
44. Історичне значення, причини поразки та уроки національно-демократичної революції в Україні (1917–1921 рр.).
45. Процес становлення та утвердження радянської влади у Наддніпрянській Україні (1917–1921 рр.).
46. Політика “воєнного комунізму” та її реалізація в УСРР (березень 1919 – січень 1921 рр.). Голод 1921–1923 рр.
47. Розвиток народного господарства України на засадах НЕПу. (НЕП, його суть та здійснення в Україні)
48. Україна та створення СРСР (союзний договір від 30 грудня 1922 р.).
49. Особливості здійснення індустріалізації в Україні, її соціально-економічні наслідки.
50. Економічна суть та цільове призначення суцільної колективізації сільського господарства в Україні.
51. Соціально-економічні і політичні наслідки насильницької колективізації в Україні. Голодомор 1932–1933 рр.
52. Політика українізації (20–30-ті рр. XX ст.), її наслідки.
53. Сталінські репресії в Україні та їх згубні наслідки для України.
54. Становище західноукраїнських земель у складі Польщі, Чехословаччини та Румунії (20–30-ті рр. XX ст.).
55. Приєднання західноукраїнських земель до УРСР: позитивні та негативні наслідки.
56. Українське питання в міжнародній політиці напередодні та на початку Другої світової війни.
57. Карпатська Україна (1938–1939 рр.).
58. Фашистський окупаційний режим в Україні. Форми руху опору.
59. Вклад українського народу в боротьбу проти гітлерівських військ у 1941–1945 рр. та наслідки Другої світової війни для України.
60. Особливості відбудови народного господарства України у післявоєнний період. “Радянізація” західноукраїнських областей.
61. Реформи 50–60-х рр. XX ст. та їх здійснення на Україні.
62. Наростання кризових явищ в соціально-економічному та політичному житті України у 70–80-х рр. XX ст.
63. Дисидентський рух в Україні (60–80-ті рр. XX ст.).
64. Складність та суперечливість перебудовних процесів в Україні (1985–1991 рр.).
65. Проголошення суверенітету та державної незалежності України: передумови, законодавча база.
66. Конституційний процес та прийняття Основного Закону України 1996 р.

67. Реформування політичної системи та розбудова громадянського суспільства у незалежній Україні.
68. Соціально-економічні перетворення в незалежній Україні.
69. Суть та етапи аграрної реформи в сучасній Україні.
70. Історія національно-державної символіки незалежної України.
71. Напрями та пріоритети зовнішньої політики України.
72. Реформування вищої аграрної освіти.

Комплекти тестів

1. На території сучасної України стародавні люди з'явилися близько:

1	1 млн. років тому
2	150 тис. років тому
3	15 тис. років тому
4	100 тис. років тому

Правильна відповідь: 1.

2. Територія Української козацької держави за умовами Зборівського договору включала землі колишніх воєводств:

1	Руського, Чернігівського, Белзького
2	Белзького, Брацлавського, Волинського
3	Київського, Волинського, Брацлавського
4	Київське, Чернігівське, Брацлавське

Правильна відповідь: 4.

3. Династія Києвичів перервалася внаслідок убивства Аскольда і захоплення Києва Олегом у:

1	879 р.
2	882 р.
3	912 р.
4	862 р.

Правильна відповідь: 2.

4. Члени ОУН у боротьбі за незалежність України віддавали перевагу:

1	парламентським формам боротьби
2	організованим у рамках закону демонстраціям
3	терористичним актам, експропріації та саботажу
4	культурно-просвітницькій діяльності

Правильна відповідь: 3.

5. Напади печенігів на Русь припинилися внаслідок їх остаточного розгрому:

1	князем Святославом
2	князем Володимиром
3	князем Ярославом Мудрим
4	князем Володимиром Мономахом

Правильна відповідь: 3.

6. Визначте факти, що відносяться до біографії Симона Петлюри:

1	Очоловав Генеральний Секретаріат Центральної Ради
2	Уклав договір із Росією про військову допомогу
3	Був провідником Товариства українських поступовців
4	Прихильник союзу із Радянською Росією

5	Один із керівників Директорії
---	-------------------------------

Правильна відповідь: 5.

7. Наказним гетьманом був:

1	І.Мазепа
2	І.Скоропадський
3	П.Полуботок
4	Д.Апостол

Правильна відповідь: 3.

8. Курс на індустріалізацію було проголошено:

1	у 1925 р.
2	у 1927 р.
3	у 1929 р.
4	у 1930 р.

Правильна відповідь: 1.

9. Коронація Данила Галицького відбулася у:

1	Львові 1256 р.
2	Дорогичині в 1253 р.
3	Холмі 1245 р.
4	Володимирі в 1238 р.

Правильна відповідь: 2.

10. Зміст "неолітичної революції" полягав у переході людини:

1	від збиральництва до мисливства
2	від привласнюючого до відтворюючого господарства
3	від відтворюючого до привласнюючого господарства
4	від мисливства до збиральництва

Правильна відповідь: 2.

11. Перша битва між українською повстанською армією і військом Речі Посполитої відбулася під:

1	Корсунем
2	Берестечком
3	Пилявцями
4	Жовтими Водами

Правильна відповідь: 4.

12. За Білоцерківським договором козацький реєстр встановлювався у:

1	20 тисяч
2	40 тисяч
3	60 тисяч
4	30 тисяч

Правильна відповідь: 1.

13. Ярлик – це:

1	податок, яким монголи обклали русичів
2	керівник "сотні" в монгольському війську
3	грамота монгольського хана, яка давала право на князювання

4	угода, що визначала торгові стосунки між монголами і русичами
---	---

Правильна відповідь: 3.

14. У результаті Андрусівського перемир'я між Річчю Посполитою та Московським царством:

1	Україну було приєднано до Москви
2	Україну було поділено між двома державами
3	Україні повернули всі землі
4	Україна була приєднана до Польщі

Правильна відповідь: 2.

15. Тасмний Валусівський циркуляр 1863 р. забороняв:

1	видання українською мовою педагогічної, церковної, наукової літератури та підручників, крім художніх творів
2	діяльність українських політичних партій
3	заняття політичною агітаційно-пропагандистською діяльністю
4	користуватися в побуті українською мовою

Правильна відповідь: 1.

16. Згідно з III Універсалом Центральної Ради поміщицьке землеволодіння:

1	перетворювалося на велике державне господарство
2	зберігалося
3	перетворювалися на кооперативні господарства
4	скасовувалося

Правильна відповідь: 4.

17. У роки правління М.Хрущова розвиток присадибного господарства селян:

1	обмежувався
2	стимулювався
3	заборонявся
4	гальмувався

Правильна відповідь: 1.

18. Гітлерівський план "Ост" передбачав:

1	надання Україні автономних прав у складі третього рейху
2	перетворення України у самостійну державу під протекторатом третього рейху
3	повне винищення арійського населення
4	перетворення України на „життєвий простір німецької нації”

Правильна відповідь: 4.

19. Територія Української козацької держави за умовами Зборівського договору включала землі колишніх воєводств:

1	Київське, Чернігівське, Брацлавське
2	Белзького, Брацлавського, Волинського
3	Київського, Волинського, Брацлавського
4	Руського, Чернігівського, Белзького

Правильна відповідь: 1.

20. Україна вперше стала повновладним членом міжнародної співдружності – членом ООН:

1	У 1962 р.
2	У 1975 р.
3	У 1945 р.
4	У 1991 р.

Правильна відповідь: 3.

21. Яке слово пропущене в реченні?

Вирішення проблеми походження народу в науці носить назву ____ .	<i>(у бланку відповідей подати одним словом)</i>
--	--

Правильна відповідь: Етногенез

22. Яке слово пропущене в реченні?

Адміністративну реформу, за якою місцевих князів було замінили синами київського князя, здійснив ____ .	<i>(у бланку відповідей подати одним словом)</i>
---	--

Правильна відповідь: Володимир

23. Яке слово пропущене в реченні?

3-й універсал Центральної Ради проголошував ____ .	<i>(у бланку відповідей подати одним словом)</i>
--	--

Правильна відповідь: УНР

24. Яке слово пропущене в реченні?

Київ виник на землях східнослов'янського союзу племен ____ .	<i>(у бланку відповідей подати одним словом)</i>
--	--

Правильна відповідь: Поляни

25. Яке слово пропущене в реченні?

Автором "Пактів і Конституції прав і вольностей Війська Запорізького" був ____ .	<i>(у бланку відповідей подати одним словом)</i>
--	--

Правильна відповідь: П. Орлик

26. Яке слово пропущене в реченні?

Головою Української Центральної Ради, що утворилася в березні 1917 р., було обрано ____ .	<i>(у бланку відповідей подати одним словом)</i>
---	--

Правильна відповідь: М.С. Грушевського

27. Яке слово пропущене в реченні?

Найчисельнішою національною меншиною в сучасній Україні є ____ .	<i>(у бланку відповідей подати одним словом)</i>
--	--

Правильна відповідь: росіяни

28. Яка дата пропущена в реченні?

Формування сучасної території України завершилося в ____ році.	<i>(у бланку відповідей подати одним словом)</i>
--	--

Правильна відповідь: 1954

29. Яке слово пропущене в реченні?

Цілковита незалежність держави від інших держав у внутрішній та зовнішній політиці – це ____ .	<i>(у бланку відповідей подати одним словом)</i>
--	--

Правильна відповідь: Суверенітет

30. Які слова пропущене в реченні?

Надзвичайне возвеличення будь-кого і поклоніння йому – це ____ .	(у бланку відповідей подати двома словами)
--	--

Правильна відповідь: **культ особи**

31. Яка дата пропущена в реченні?

Національну грошову одиницю гривню ввели в обіг у ____ році.	(у бланку відповідей подати цифрами)
--	--------------------------------------

Правильна відповідь: **1996**

32. Яке слово пропущене в реченні?

За Зборівським договором козацький реєстр встановлювався у ____ тисяч осіб.	(у бланку відповідей подати цифрами)
---	--------------------------------------

Правильна відповідь: **40**

33. Русійними силами Національно-визвольної війни середини XVII ст. були:

1	козацтво
2	селянство
3	католицьке духовенство
4	міщани
5	українська шляхта.

Правильна відповідь: **3.**

34. Відзначте факти, що відносяться до періоду правління Ярослава Мудрого:

1	будівництво Софіївського собору
2	Київське повстання
3	заснування Києво-Печерської лаври
4	Любецький з'їзд
5	створення зводу законів „Руська правда”

Правильна відповідь: **1, 3, 5.**

35. Відзначте факти, що відносяться до періоду правління Володимира Великого:

1	будівництво Десятинної церкви
2	створення зводу законів „Руська правда”
3	орієнтація на Візантію у зовнішній політиці
4	запровадження християнства на Русі
5	спроба об'єднати Правобережну та Лівобережну Україну

Правильна відповідь: **1, 3, 4.**

36. Серед наведених тверджень про результати внутрішньої політики Данила Галицького виберіть правильні:

1	досяг згоди з боярами і спільно з ними – через боярську раду – вирішував всі питання внутрішньої політики
2	здолав боярську опозицію і зміцнив князівську владу
3	захистив від боярської сваволі та надмірної експлуатації галицьких селян та міщан
4	запровадив нові повинності і збільшив залежність селян від великих землевласників
5	розбудував існуючі і заснував нові міста, заселивши їх іноземцями

Правильна відповідь: **2, 3, 5.**

37. Серед наведених тверджень про результати зовнішньо-політичної діяльності Данила Галицького виберіть правильні:

1	забезпечив свої права на “отчину” – Галицьку та Волинську землі – в поляків та угорців
2	досяг порозуміння з монголо-татарами і не допустив пљондрування ними своєї землі, хоч і мусив руйнувати укріплення міст
3	приєднав до своєї держави землі Австрії та Угорщини
4	схилив до союзу Литву
5	приєднав до князівства Краків та Мазовію
6	розбив лицарів-хрестоносців у битві під Дорогочином
7	брав участь у хрестовому поході на монголо-татар

Правильна відповідь: 1, 4, 6.

38. Відзначте факти, що стосуються біографії Вітовта:

1	відстоював незалежність Литви від Польщі
2	приєднав до Великого Литовського князівства південноукраїнські степи до Чорного моря
3	відстоював права православного населення Великого Литовського князівства
4	під час Грюнвальдської битви очолив литовські війська

Правильна відповідь: 1, 2, 4.

39. Із перелічених нижче суджень про причини громадянської війни в Україні у 1658-1659 рр. виберіть правильні:

1	загострення соціальних протиріч в українському суспільстві
2	загострення релігійного конфлікту між православними та уніатами
3	наростання незгод щодо зовнішньополітичної орієнтації України серед еліти та простолюдю
4	втручання сусідів України в її внутрішньополітичні справи

Правильна відповідь: 1, 3, 4.

40. Виберіть серед наведених положень ті, що розкривають наслідки реформ 60-70-х рр. в Російській імперії для покращення соціально-економічного життя населення України:

1	забезпечили провідну роль поміщицьких господарств у виробництві сільськогосподарської продукції та торгівлю нею
2	стимулювали розгортання ринкових відносин
3	прискорили формування ринку робочої сили
4	прискорили процес урбанізації в східноукраїнських землях
5	активізували переведення селян на місячну та урочну системи
6	забезпечили соціальну рівність селян

Правильна відповідь: 2, 3, 4.

41. Встановіть відповідність:

Ігор	1) 882-912 рр.
Святослав	2) 912-945 рр.
Ольга	3) 945-964 рр.
Олег	4) 964-972 рр.
Ярополк	5) 972-980 рр.

Правильна відповідь: а-2, б-4, в-3, г-1, д-5.

42. Встановіть відповідність:

а) турецька піхота, що формувалася в основному з вихованців спеціальних	1) галера
---	-----------

шкіл, куди спрямовували дітей християн	
б) людський полон, захоплений під час турецько-татарських нападів на інші землі	2) ясир
в) корабель, веслярами на якому були чоловіки-невільники	3) яничари
г) грамота турецького султана, у якій фіксувалися його розпорядження та пожалування	4) фірман

Правильна відповідь: а-3, б-2, в-1, г-4.

43. Встановіть відповідність:

а) козаки, що осіли навколо Корсуня, Черкас, Канева та інших містечок порубіжних з Диким полем земель	1) низовики
б) козаки, що перебували на королівській службі і були вписані у спеціальні списки	2) городовики
в) козаки, що проживали нижче дніпровських порогів (між сучасними Дніпропетровськом і Запоріжжям) і гуртувалися на Січі	3) реєстровці
г) переселенці-українці, що проживали на Слобожанщині	4) черкеси

Правильна відповідь: а-4, б-3, в-1, г-2.

44. Встановіть відповідність:

а) повстання Марка Жмайла	1) 1620-1621 рр.
б) повстання П. Бута (Павлюка), Д. Гуні та Я. Острянина	2) 1625 р.
в) руйнування Кодака кошовим І. Сулимою	3) 1630 р.
г) повстання Т. Федоровича (Трясила)	4) 1635 р.
д) Хотинська війна	5) 1637-1638 рр.

Правильна відповідь: а-2, б-5, в-4, г-3, д-1.

45. Встановіть відповідність:

а) «Березневі статті»	1) Б.Хмельницький
б) «Переяславські статті» 1659 р.	2) Ю.Хмельницький
в) «Батуринські» та «Московські» статті	3) І.Брюховецький
г) «Конотопські статті»	4) Д. Многогрішний
д) «Глухівські статті»	5) І.Самойлович

Правильна відповідь: а-1, б-2, в-3, г-5, д-4.

46. Встановіть відповідність:

а) категорія діячів культури за часів „хрущовської відлиги”;	1) сталінщина
б) хрущовське правління;	2) дисиденти
в) форма і період тоталітарного режиму в СРСР в 30-50-х рр. ХХ ст.	3) „відлига”
г) незгодні з існуючою формою влади, політичним режимом тощо.	4) шістдесятники

Правильна відповідь: а-4, б-3, в-1, г-2.

47. Встановіть відповідність:

а) політика «воєнного комунізму»	1) примусове об'єднання сільськогосподарських виробників у колективних господарствах (колгоспах)
б) «нова економічна політика»	2) концентрація фінансових та організаційних зусиль на розвитку важкої промисловості з метою перетворення УСРР в індустріально розвинену країну
в) політика колективізації	3) політика, яка допускала лібералізацію в сільському господарстві, легкій промисловості та торгівлі, однак давала змогу радянській владі зберігати «командні» позиції у важкій промисловості, транспорті, банківській та земельній справах, кадровій політиці

г) політика індустріалізації	4) політика, яка передбачала одержавлення промисловості, торгівлі, а також заборону приватної торгівлі, остання розцінювалась як спекуляція;
д) п'ятирічний план	5) основна форма планування радянською владою соціально-економічного розвитку СРСР

Правильна відповідь: а-4, б-3, в-1, г-2, д-5.

48. Встановіть відповідність:

а) 22 червня 1941 р.	1) оборона Києва
б) 23-29 червня 1941 р.	2) оборона Севастополя
в) 5 серпня – 16 жовтня 1941 р.	3) оборона Одеси
г) 11 липня – 19 вересня 1943 р.	4) напад Німеччини на СРСР
д) жовтень 1941 р. – 3 липня 1942 р.	5) танковий бій у районі Луцьк-Броди-Рівне

Правильна відповідь: а-4, б-5, в-3, г-1, д-2.

49. Розставте події у хронологічній послідовності:

1	просування готів у Північне Причорномор'я
2	виникнення Антського племінного союзу
3	вторгнення племен аварів у Причорномор'я
4	розселення сарматів
5	Скіфська держава

Правильна відповідь: 5, 4, 1, 2, 3.

50. Розставте події у хронологічній послідовності:

1	Люблінська унія
2	битва під Варною
3	Кревська унія
4	битва при Грюнвальді
5	Городельська унія

Правильна відповідь: 3, 4, 5, 1, 2.

51. Розставте події у хронологічній послідовності:

1	проголошення окремої держави "Карпатська Україна"
2	приєднання Східної Галичини до Польщі
3	заснування УВО
4	створення Сельроб
5	проголошення автокефалії православною церквою

Правильна відповідь: 5, 3, 2, 4, 1.

52. Розставте події у хронологічній послідовності:

1	Березневі статті
2	Битва під Корсунем
3	Битва під Батогом
4	Білоцерківський договір
5	Обрання Б.Хмельницького гетьманом
6	Облога Львова

Правильна відповідь: 5, 2, 6, 4, 3, 1.

53. Розставте події у хронологічній послідовності:

1	Битва на річці Калці 1223
2	Хрещення Київської Русі 988

3	Ярослав Мудрий 1019-1054
4	Походи руських князів на Візантію
5	“Повість минулих літ” поч. 12 ст.

Правильна відповідь: 4, 2, 3, 5, 1.

54. Розставте події у хронологічній послідовності:

1	Прийняття Конституції України
2	Заколот ДКНС
3	Входження України до складу ООН
4	XX з'їзд КПРС
5	Декларація про державний суверенітет

Правильна відповідь: 3, 4, 5, 2, 1.

55. Розставте події у хронологічній послідовності:

1	Зруйнування Запорізької Січі Катериною II
2	Коліївщина
3	Указ Катерини II про закріпачення селян Лівобережжя та Слобожанщини
4	Заснування II Малоросійської колегії
5	Указ Катерини II про скасування гетьманства

Правильна відповідь: 5, 4, 2, 1, 3.

56. Розставте події у хронологічній послідовності:

1	Проголошення УНР
2	Гетьманський переворот
3	Створення Директорії
4	Зречення царя Миколи II
5	Акт злуки ЗУНР і УНР

Правильна відповідь: 4, 1, 2, 3, 5.

57. Визначіть, якими за формою правління були держави:

1. Тіра	А. монархія
2. Херсонес	Б. республіка
3. Ольвія	В. конституційна монархія
4. Боспорське царство	Г. парламентська республіка

Правильна відповідь: 1-б, 2-б, 3-б, 4-а.

58. Співставте роки подіям:

1. 1991 р.	А. Запровадження національної валюти - гривні
2. 1993 р.	Б. Проголошення незалежності України
3. 1996 р.	В. Помаранчева революція
4. 2004 р.	Г. Прийняття нової конституції України
	Д. Прийняття воєнної доктрини України

Правильна відповідь: 1-б, 2-д, 3-а, г, 4-в.

59. Вкажіть, яких політичних поглядів притримувались перелічені політичні партії, що діяли в Україні під час Лютневої революції:

1) більшовицька партія	а) погоджувалися на самовизначення
------------------------	------------------------------------

2) російські партії ліберально-демократичного спрямування: кадети, есери, меншовики	Фінляндії і Польщі, але відмовлялися у цьому Україні. Вона мала отримати лише національно-культурну автономію у складі оновленої демократичної Росії
3) Українська народна партія (УНП)	
4) Товариство українських поступовців» (ТУП)	б) вбачали майбутнє України у складі перебудованої на федеративних засадах Росії, до якої Україна ввійде автономною частиною
5) Українська соціал-демо кратична робітнича партія (УСДРП)	
6) Українська партія соціалістів-революціонерів (УПСР)	в) розраховували на повне здобуття Україною державної незалежності

Правильна відповідь: а-2, б-4, 5, 6, в-3.

60. Встановіть відповідність:

1) Законодавча влада	а) Президент
2) Виконавча влада	б) Кабінет міністрів
3) Судова влада	в) Конституційний Суд
	г) Прокуратура
	д) Верховна Рада
	е) Місцеві ради
	ж) Верховний Суд

Правильна відповідь: 1-д, е, 2-а, б, 3-в, г, ж.

7.Методи навчання.

Метод навчання — взаємопов'язана діяльність викладача та студентів, спрямована на засвоєння студентами системи знань, набуття умінь і навичок, їх виховання і загальний розвиток. У вузькому значенні метод навчання є способом керівництва пізнавальною діяльністю студентів, що має виконувати три функції: навчаючу, виховну і розвиваючу. Складовою методу навчання є прийом навчання. Прийом навчання — сукупність конкретних навчальних ситуацій, що сприяють досягненню проміжної (допоміжної) мети конкретного методу. Чим багатший арсенал прийомів у структурі методу, тим він повноцінніший та ефективніший.

Методи навчання класифікують на: методи готових знань (студенти пасивно сприймають подану викладачем інформацію, запам'ятовують, а в разі необхідності відтворюють її) і дослідницький метод (передбачає активну самостійну роботу студентів при засвоєнні знань: аналіз явищ, формулювання проблеми, висунення і перевірка гіпотез, самостійне формулювання висновків), який найбільш повно реалізується в умовах проблемного навчання. При вивченні дисципліни студенти на лекціях використовують в основному метод готових знань, тоді як на семінарських – дослідницький метод. Саме останній дозволяє закріпити, узагальнити і систематизувати отримані знання.

Залежно від походження інформації виділяють: словесні, наочні та практичні методи; від мети: методи здобуття нових знань, метод формування умінь і навичок, метод застосування знань на практиці, методи творчої діяльності, методи закріплення знань, умінь і навичок, методи перевірки і оцінювання знань, умінь і навичок. На лекціях ми використовуємо презентації, адже унаочнення матеріалу покращує рівень сприйняття. Також використовуються і всі інші методи.

8.Форми контролю.

За місцем, яке посідає контроль у навчальному процесі, розрізняють попередній (вхідний), поточний, рубіжний і підсумковий контроль.

Попередній контроль (діагностика вихідного рівня знань студентів) застосовується як передумова для успішного планування і керівництва навчальним процесом. Він дає змогу визначити наявний рівень знань дня використання їх викладачем як орієнтування у складності матеріалу. Попередній контроль у вигляді перевірки і оцінки залишкових знань проводять також через деякий час після підсумкового іспиту з певної дисципліни як з метою оцінки міцності знань, так і з метою визначення рівня знань з забезпечуючих предметів для визначення можливості сприйняття нових навчальних дисциплін.

Поточний контроль знань є органічною частиною всього педагогічного процесу і слугує засобом виявлення ступеня сприйняття (засвоєння) навчального матеріалу. Управління навчальним процесом можливе тільки на підставі даних поточного контролю. Завдання поточного контролю зводяться до того, щоб:

- виявити обсяг, глибину і якість сприйняття (засвоєння) матеріалу, що вивчається;
- визначити недоліки у знаннях і намітити шляхи їх усунення;
- виявити ступінь відповідальності студентів і ставлення їх до роботи, встановивши причини, які перешкоджають їх роботі;
- виявити рівень опанування навиків самостійної роботи і намітити шляхи і засоби їх розвитку;
- стимулювати інтерес студентів до предмета і їх активність у пізнанні.

Головне завдання поточного контролю - допомогти студентам організувати свою роботу, навчитись самостійно, відповідально і систематично вивчати усі навчальні предмети. Поточний контроль - це продовження навчальної діяльності педагога і педагогічного колективу, він пов'язаний з усіма видами навчальної роботи і має навчити студентів готуватись до перевірки з першого дня занять і кожного дня, а не наприкінці семестру або навчального року. Разом з тим поточний контроль є показником роботи і педагогічного колективу. Звісно, що студенти у семестрі вивчають одночасно до десяти предметів, і не усі викладачі ставлять до них однакові вимоги.

Рубіжний (модульний) контроль знань є показником якості вивчення окремих розділів, тем і пов'язаних з цим пізнавальних, методичних, психологічних і організаційних якостей студентів. Його завдання - сигналізувати про стан процесу навчання студентів для вжиття педагогічних заходів щодо оптимального його регулювання.

Підсумковий контроль являє собою іспит студентів з метою оцінки їх знань і навиків у відповідності до моделі спеціаліста. До підсумкового контролю належать семестрові, курсові і державні іспити, а також заліки перед іспитом. Основна мета іспитів - встановлення дійсного змісту знань студентів за обсягом, якістю і глибиною і вміннями застосовувати їх у практичній діяльності.

9. Розподіл балів, які отримують студенти.

Оцінювання знань студента відбувається за 100-бальною шкалою і переводиться в національні оцінки згідно з табл. 1 «Положення про екзамени та заліки у НУБіП України» (наказ про введення в дію від 01.05.2023 р. № 404):

Оцінка національна	Рейтинг здобувача вищої освіти, бали
Відмінно	90-100
Добре	74-89
Задовільно	60-73
Незадовільно	0-59

Для визначення рейтингу здобувача вищої освіти із засвоєння дисципліни **R_{дис}** (до 100 балів) одержаний рейтинг з атестації (до 30 балів) додається до рейтингу здобувача вищої освіти з навчальної роботи **R_{НР}** (до 70 балів): **R_{дис} = R_{НР} + R_{АТ}**.

10. Навчально-методичне забезпечення

Методичне забезпечення дисципліни «Історія української державності» складають:

- робоча навчальна програма;
- силабус;
- рекомендації для підготовки до семінарських занять для студентів денної форми навчання;
- методичні рекомендації для студентів заочної форми навчання;
- комплект тестових завдань.

11. Рекомендовані джерела інформації

Основні

1. Бойко О.Д. Історія України: підручник. Київ: Академвидав, 2014. 717 с.
2. Борисенко В. Курс української історії: з найдавніших часів до ХХ століття. К.: Либідь, 1998. 615 с.
3. Дециньський Л. Є. Історія України та її державності. Л.: Бескид Біт, 2008. 444 с.
4. Дорошко М. Історія України : знакові події та особистості. Київ : ТОВ «ОСНОВА-ПРИНТ ПЛЮС», 2021. 472 с.
5. Єрмолаєв В. М. Історія держави і права України : підручник. Харків : Право, 2021. 472 с.
6. Іванченко Р. П. Історія без міфів: бесіди з історії української державності. Тернопіль : Навчальна книга Богдан, 2014. 624 с.
7. Кравченко Н.Б. Аграрне підприємництво в Україні: історичний аспект (кн.80-х - сер. 90-х рр. ХХ століття). К: НУБіП, 2016. 224 с.
8. Кравченко Н.Б. Гібридна війна Росії проти України (1991-2021рр.). К.: НУБіП, 2022. 158 с.
9. Пасічник М. С. Історія України та її державності: конспект лекцій. Львів: Укр. акад. друкарства, 2011. 759 с.
10. Світлична В. Історія України. Навч. посібник. К.: Каравела, 2004. 408 с.
11. Хвіст В.О. Історія української державності: практикум. К.: ЦП «Компринт», 2017. 520 с.
12. Шевчук В.П., Тараненко М.Г. Історія української державності: Курс лекцій: Навчальний посібник. К.: Либідь, 1999. 479 с.

Допоміжні

1. Алексєєв Ю.М., Кульчицький С.В., Слюсаренко А.Г. Україна на зламі історичних епох (Державотворчий процес 1985-1999 рр.). – К.: ЕксОб, 2000. – 2095 с.
2. Багалій Д.І. Історія Слобідської України. – Харків: Дельта, 1993. – 256 с.
3. Баран В.Д., Козак Д.Н., Терпиловський Р.В. Походження слов'ян. – К.: Наук. думка, 1991. – 144 с.
4. Беретинський В. Військова організація основних українських державних формувань. – К., 1995. – 18 с.
5. Бойко Д. Селянство України у другій половині XVI – першій половині XVIII ст. – К.: Наук. думка, 1963. – 175 с.
6. Брайчевський М.Ю. Утвердження християнства на Русі. – К.: Наук. думка, 1989. – 296 с.
7. Василенко Г. Велика Скіфія. – К.: Знання, 1991.
8. Відейко М. Трипільська цивілізація. – К.: Академперіодика, 2003. – 184 с.
9. Володарі гетьманської булави. – К.: Варта, 1995. – 560 с.
10. Голобуцький В. Запорозьке козацтво. – К.: Вища шк., 1994. – 539 с.
11. Грушевський М. Історія України-Руси. В 11 т., 12 кн. – К.: Наук. думка, 1991.
12. Гунчак Т. Україна: нариси політичної історії. Перша половина ХХ століття. – К.: Либідь, 1993. – 287 с.
13. Іванова Л.Г., Іванченко Р.П. Громадівський рух 60-х рр. ХІХ ст. в Україні: проблеми,

- ідеологія. – К.: МІЛП, 1999. – 128 с.
14. Ісаєвич Я.Д., Братства та їх роль у розвитку української культури XVI – XVIII ст. – К.: Наук. думка, 1996. – 251 с.
 15. Історія українського війська / І. Крип'якевич, Б. Гнатівич, З. Стефанов, О. Думін, С. Шрамченко. У 3-х Ч. – Львів: Видання Івана Тиктора, 1993. – Ч. 1. – 288 с.
 16. Історія українського війська / І. Крип'якевич, Б. Гнатівич, З. Стефанов, О. Думін, С. Шрамченко. У 3-х Ч. – Львів: Видання Івана Тиктора, 1993. – Ч. 2, 3. – 575 с.
 17. Історія України в особах IX – XVIII ст. – К.: Україна, 1993. – 396 с.
 18. Історія України в особах XIX – XX ст. – К.: Україна, 1995. – 479 с.
 19. Касьянов Г., Даниленко В. Сталінізм і українська інтелігенція. – К.: Либідь, 1991. – 342 с.
 20. Косик В. Україна і Німеччина у Другій світовій війні. – Львів: Наукове товариство імені Т. Шевченка, 1993. – 659 с.
 21. Крип'якевич І.П. Галицько-Волинське князівство. – К.: Наук. думка, 1984. – 174 с.
 22. Куліш А. Голодомор 1921-1923 рр. в Русі-Україні як продовження етнічної війни 1917-1921 рр. – Харків: Просвіта, 2003. – 121 с.
 23. Липинський В. Релігія і церква в історії України. – Львів: Рада, 1995. – 96 с.
 24. Литвин В. Україна: досвід та проблеми державотворення (90-ті роки XX ст.). – К.: Наук. думка, 2001. – 560 с.
 25. Лукашевич Л.М. Україна: історико-економічний огляд. Монографія. – К.: МАУП, 1997. – 208 с.
 26. Малик Я., Вол Б., Чуприна В. Історія української державності. – Львів: Світ, 1995. – 246 с.
 27. Мицик Ю. Джерела з історії національно-визвольної війни українського народу середини XVII століття. – Дніпропетровськ: Дніпро, 1996. – 262 с.
 28. Павко А.І. Політичні партії, організації в Україні: кінець XIX – початок XX століття; зародження, еволюція, діяльність, історична доля. – К.: Знання, 2001. – 112 с.
 29. Петров В. Походження українського народу. – К.: Фенікс, 1992. – 192 с.
 30. Полонська-Василенко Н. Історія України. У 2-х т. – Т. 1. – 675 с.; Т. 2. – 608 с. – К.: Либідь, 1995.
 31. Реєнт О. Павло Скоропадський. – К.: Альтернативи, 2003. – 304 с.
 32. Реформування земельних відносин в умовах переходу до ринкової економіки: 36. наук. статей. – Тернопіль: Терноп. акад. народ. господар., Ін-т аграр. бізнесу, 1997. – Вип. 2. – 52 с.
 33. Солдатенков В.Ф. Українська революція: концепція та історіографія (1918-1920 рр.). – К.: Просвіта, 1999. – 508 с.
 34. Толочко П.П. Київська Русь. – К.: Абрис, 1996. – 360 с.
 35. Трубайчук А. Друга світова війна. – К.: Наук. думка, 1995. – 192 с.
 36. Яворницький Д.І. Історія запорозьких козаків. – У 3-х томах. – Т. 1. – К.: Наукова думка, 1990. – 592 с.
 37. Яворницький Д.І. Історія запорозьких козаків. – У 3-х томах. – Т. 2. – К.: Наукова думка, 1990. – 560 с.
 38. Яворницький Д.І. Історія запорозьких козаків. – У 3-х томах. – Т. 3. – К.: Наукова думка, 1993. – 560 с.

12. Інтернетні ресурси

1. www.litopys.org.ua
2. www.history.org.ua
3. www.nbu.gov.ua
4. www.nplu.org.ua
5. www.iananu.kiev.ua
6. www.istpravda.com.ua/tags/tag_історія+України/
7. likbez.org.ua/
8. www.ukrainehistory.narod.ru/
9. www.novamova.com.ua
10. www.iananu.kiev.ua